

Dobrovolnictví středoškoláků

Manuál pro učitele, zaměstnance neziskových organizací a volnočasových klubů a další zájemce o tom, jak udělat dobrovolnictví pro středoškoláky zajímavým.

Michal Novotný (Hestia – Národní dobrovolnické centrum)

Kateřina Hladišová (Dobrovolnické centrum Ratolest Brno)

Jakub Michal (Dobrovolnické centrum Ústí n. L.)

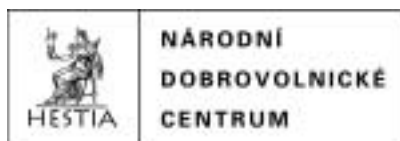
Bohdana Plodková (Dobrovolnické centrum ÚSP ZSF JU České Budějovice)

Jiří Tošner (Hestia – Národní dobrovolnické centrum)

Vojtěch Tutr (Hestia – Národní dobrovolnické centrum)

Zuzana Tvrdíková (Soukromé gymnázium Minerva)

Vladimíra Zborníková (Dobrovolnické centrum INKANO Písek)

OBSAH	2
ÚVOD	3
Z ČEHO VYCHÁZÍME – PÁR SLOV O PROJEKTU ROC	4
PROJEKT SPOLUREALIZOVAJI:	6
PROJEKT FINANCOVALI:	6
PROJEKT OČIMA STUDENTŮ	6
CO MŮŽE TAKOVÝ STŘEDOŠKOLÁK – DOBROVOLNÍK VLASTNĚ DĚLAT?	9
INDIVIDUÁLNÍ DOBROVOLNICTVÍ	9
MINIPROJEKTY	11
RYCHLÁ ROTA	12
EVROPSKÁ DOBROVOLNÁ SLUŽBA A WORKCAMPY	13
JAK TEĎ NA TO?	15
KROK PRVNÍ – V JAKÉ ŠÍŘI	15
KROK DRUHÝ – KDE	16
KROK TŘETÍ – JAKÝM ZPŮSOBEM	17
SPOLUPRÁCE ŠKOLY A NNO	19
ZKUŠENOSTI ZE VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE	19
JAK NAJÍT PARTNERA KE SPOLUPRÁCI?	21
JAK ZÍSKAT A MOTIVOVAT STUDENTY?	22
KDYŽ SE NA TO JDE OD LESA (TJ. O DOBROVOLNICTVÍ V RÁMCI VÝUKY)	24
PŘEDNÁŠKY Z PRAXE	24
EXKURZE DO TERÉNU	24
DOBROVOLNICKÝ KLUB	25
VÍKENDOVÁ PŘÍPRAVA DOBROVOLNÍKŮ	26
CO BY NEMĚLO MEZI TÉMATY VÝCVIKU CHYBĚT A O ČEM BY SE MĚLO HOVOŘIT:	26
VEDENÍ DOBROVOLNÍKŮ PŘI JEJICH ČINNOSTI	30
CO NA TO UČITEL?	32
ZÁVĚR	33
PŘÍLOHY	34
1. KDO JE TO DOBROVOLNÍK	34
2. ANOTACE TŘÍ MINIPROJEKTŮ	35
3. STRUKTURA FORMULÁŘE MINIPROJEKTU	37
4. SLOVNÍČEK POJMŮ A ZKRATEK	38
5. LITERATURA	40

Úvod

V polovině roku 1999 se Hestia – Národní dobrovolnické centrum zapojila do programu Gabriel Nadace rozvoje občanské společnosti realizací projektu zaměřeného na rozvoj filantropie (dobrovolnictví a dárcovství) mladých lidí.

Pracovníci Hestia – NDC a partnerských dobrovolnických center připravili projekt Rozvoj občanských čtností – dobrovolnictví dětí a mládeže a pustili se do nové a dobrodružné spolupráce se študáky a jejich pedagogy.

Naším plánem bylo nejen nabídnout studentům dobrovolnictví zajímavou formou, ale také pro něj najít trvalé místo na našich středních školách. Proto jsme se zaměřili také na práci s pedagogy a plánovali jsme i strategickou spolupráci s vedením škol. Doufali jsme, že se nám podaří tímto projektem školy obohatit o další zajímavou aktivitu. Předkládaným manuálem se s vámi chceme podělit o naše nové zkušenosti a postřehy.

Rádi bychom na tomto místě poděkovali všem mladým nadšeným dobrovolníkům, se kterými jsme měli tu čest spolupracovat.

Zároveň musíme poděkovat jejich učitelům, kteří na sebe vzali nelehkou úlohu koordinátorů dobrovolníků, dík patří také jejich spolupracovníkům z regionálních dobrovolnických center.

Manuál je určen právě jejich kolegům – pedagogům středních škol, pracovníkům volnočasových center a klubů a zaměstnancům či dobrovolníkům neziskových organizací. Tedy těm z nich, kteří chtějí nabídnout studentům dobrovolnictví jako smysluplné využití části volného času.

DOBRMAN RADÍ:

- Pro ty, kdo si myslí, že dobrovolník – středoškolák je éterická, šťastně se usmívající bytost v bílé říze, která nemluví sprostě a nekouří a je i jinak prosta všeho charakteristického pro „nenávratně ztracenou mládež“, popřípadě se domnívá, že lze dobrovolnictvím něco takového vychovat, máme varování. V tomto manuálu takový návod nenajdete.

Rozvoj občanských čtností je projekt Hestia – Národního dobrovolnického centra, který je zaměřen na podporu a šíření dobrovolnictví mezi středoškoláky.

Hestia – NDC tento projekt realizovala v Praze a za pomoci partnerských dobrovolnických center i Ústí n. L., Brně, Českých Budějovicích a Jeseníku, v malé míře podpořila i podobný projekt v České Lípě.

Projekt vznikl ve spolupráci a za finanční podpory programu Gabriel Nadace rozvoje občanské společnosti, který jej v letech 2000 – 2003 podpořil celkovou částkou téměř 1 milion korun.

Projekt byl plánován na tři etapy:

- I. Nalezení středních škol, odzkoušení metodiky vycházející z dalších projektů, při kterých jsme se v Hestia – NDC setkávali převážně s mladými dobrovolníky.
- II. Vyškolení a příprava pedagogů tak, aby byli schopni vést ve svých školách studenty samostatně, s malou dopomocí lektorů Hestia a partnerů.
- III. Přenesení projektu na zapojené školy, podpora managementu škol a pedagogů, tak, aby byli schopni udržet samostatně projekt i v příštích letech.

V první etapě jsme našli 11 škol, ochotných se ve čtyřech regionech (Praha, Ústí n. L., Brno a Č. Budějovice) zapojit do projektu. Na těchto školách jsme provedli úvodní dvouhodinovou prezentaci dobrovolnictví pro studenty druhých a třetích ročníků. Se zájemci jsme vyjeli na víkendové školení zaměřené na motivaci studentů, jejich zájem, vzhled do dobrovolnictví a neziskového sektoru v ČR. Těchto víkendů se účastnili i pedagogové.

Po úvodních víkendech v projektu pokračovalo v každém regionu zhruba 20 studentů, jimž jsme nabídli seznam nestátních neziskových organizací, které spolupracují s dobrovolníky. Druhou možností byly vlastní studentské miniprojekty, s jejichž přípravou a realizací pomáhali studentům lektori dobrovolnických center a pedagogové.

Systém práce se studenty byl následující:

1. úvodní víkendový výcvik
2. pravidelné supervizně–motivační schůzky 1x za měsíc
3. průběžný kontakt mezi studenty a pedagogy (dle potřeby i s lektory dobr. center)
4. závěrečné předprázdninové setkání

Úvodní etapa projektu

(od 15. listopadu 2000 do 15. listopadu 2001)

Projekt se úspěšně rozběhl především v Praze a v Ústí n. L., kde byla nejlepší spolupráce s pedagogy. V Praze, kde je největší databáze organizací spolupracujících s dobrovolníky, se dařilo individuálnímu dobrovolnictví, v Ústí se urodilo hodně miniprojektů. Zajímavý miniprojekt vznikl na Soukromém gymnáziu Minerva v Praze – šlo o skupinovou pomoc studentů při jednorázových akcích neziskových organizací. Studenti si zvolili příznačný název Rychlá rota. V Brně a Č. Budějovicích se nepodařilo najít motivované pedagogy a projekt dostal díky exkurzím do neziskových organizací více vzdělávací nádech. První rok také ukázal, jak důležité je u projektů se školskou mládeží jeho časování, respektive sladění se školní rokem.

Druhá etapa a závěr projektu

(od 15. listopadu 2001 do 30. června 2003)

Druhý rok naznačil, že některé strategické cíle, které byly položeny do základu projektu, se možná nepodaří naplnit. Vzdělávání pedagogů se zúčastnili pouze učitelé z Prahy a Ústí n. L. a začínalo se ukazovat, že mimo variantu převzetí projektu samotnou školou bude nosná i myšlenka dlouhodobé spolupráce školy s nestátní neziskovou organizací (dále jen NNO).

Plně se to projevilo v Grantovém kole pro školy, které mělo přinést finance na projekt přímo škole a motivovat ji k samostatnému převzetí projektu. Přihlásil se pouze jeden společný projekt ústeckých škol, což ukázalo, že plné přenesení aktivit pouze na školu není v tuto chvíli reálné.

V druhém období se díky úspoře financí povedlo projekt rozšířit ještě do Jeseníku a mírně podpořit podobný projekt v České Lípě. O prázdninách se také řada studentů účastnila letních dobrovolnických workcampů v Čechách i zahraničí. Také jsme díky účasti několika studentů z VOŠ mohli porovnat práci s nimi a se středoškoláky. Tato zkušenost nás vedla k zamítnutí nápadu vydat manuál také přímo pro středoškoláky. Pro realizaci středoškolských dobrovolnických projektů, respektive pro jejich rozjezd a podporu, je nezbytná pomoc dospělých koordinátorů, ať už ze škol nebo z NNO. Jinak řečeno, menšina středoškoláků, kteří by byli schopni se zapojit jako dobrovolníci jen po přečtení manuálu, by tak stejně učinila nebo učiní.

Projekt ROC končí v červnu 2003. Již nyní můžeme bilancovat:

- ❑ Projekt je realizován ve městech Praha, Brno, Ústí n. L., České Budějovice, Jeseník a Dobrovolnickým centrem Česká Lípa ve školách v městech Liberec, Jablonec nad Nisou, Turnov, Česká Lípa a Nový Bor.
- ❑ Do projektu je zapojeno 23 středních škol.
- ❑ Dobrovolnické činnosti se pravidelně účastní okolo 120 studentů.
- ❑ Studenti realizovali 33 vlastních miniprojektů.
- ❑ Studenti spolupracovali pravidelně s 44 neziskovými organizacemi.
- ❑ Dvě studentky a student obdrželi za svou činnost Poděkování za dobrovolnickou službu od zástupkyně hejtmana Libereckého kraje.
- ❑ Povedlo se rozšířit projekt Rychlá rota do čtyř ze šesti zapojených regionů.

- Do projektu se mimo prostředků hlavních donátorů podařilo získat i další zdroje (např. Komunitní nadace Ústí n. L.).
- V Euroregionu Nisa se projekt stal partnerem projektu PONTES (Učit se v Evropě a pro ni – stavět v Euroregionu NISA mosty).

Projekt spolurealizovali:

Hestia – NDC, Dobrovolnické centrum Ústí n. L., Dobrovolnické centrum Ratolest Brno, Dobrovolnické centrum při Ústavu soc. práce ZSF JU Č. Budějovice, Hnutí Bron-tosaurus Ještěř ZČ Jeseník a spolupracovalo i Dobrovolnické centrum Česká Lípa

Projekt financovali:

Nadace rozvoje občanské společnosti z programu GABRIEL
Nadace Open Society Fund Praha

Projekt očima studentů

Z výsledků dotazníkového šetření, které je součástí diplomové práce Kateřiny Hladišové Motivace středoškoláků pro dobrovolnictví (v projektu Rozvoj občanských ctností, dobrovolnictví a dárcovství dětí a mládeže v Brně), vybíráme některé zajímavé výsledky:

Co bylo hlavním důvodem Tvého zapojení do projektu ROC?

- 52 % studentů uvedlo získání nových informací
- po 15 % bylo uvedena praxe, noví lidé a zvědavost

Z jakého zdroje jsi se dozvěděl/a o projektu ROC?

- 77 % studentů z návštěvy koordinátora ve škole
- 7 % od kamaráda
- 3 % z letáčku

Viz graf na straně 7.

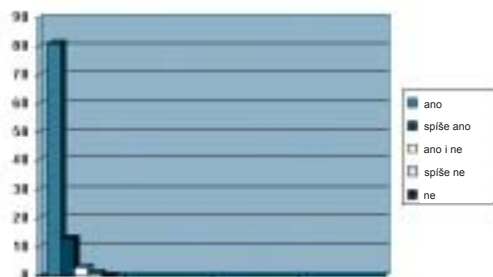
Zajímavé bylo i srovnání s dobrovolnickou zkušeností v okolí studentů.

- v 90 % rodin studentů nemá nikdo zkušenost s dobrovolnictvím
- mezi kamarády je to jen 40 % (tj. 60 % kamarádů dobrovolníků mělo nebo má zkušenost s dobrovolnictvím)

Drtivá většina účastníků se studentů byla spokojena se svou dobrovolnickou činností.

- 81 % studentů uvedlo, že byla naplněna jejich představa o dobrovolnické činnosti
- 13% studentů uvedlo, že jejich představa byla spíše naplněna
- žádný student neuvedl, že ho projekt vyloženě zklamal

Všichni oslovení studenti uvedli, že dobrovolnictví není jejich jediným zájmem a chtějí se dobrovolnictví věnovat i po skončení projektu.

Jak sami studenti projekt hodnotí?

- „Ráda si hraju s dětmi a tento projekt mi to umožňuje.“ *Hanka*
„Je to super poznávat tolik nových lidí, kteří dělají hrozně zajímavé věci.“ *Lucka*
„Překvapilo mě, že jsme tu první akci vůbec zvládli.“ *student z Rychlé roty*
„Dalším zájemcům bych doporučila,
aby nejdříve začínali s menším množstvím času.“ *Dana*
„Spousta mých přátel a spolužáků jde raději na brigádu
nebo na nějakou zábavu.“ *Emá*
„Líbilo se mi potkávat nové lidi a překvapilo mne,
že dobrovolnictví není rozšířené.“ *Martin*
„Úžasně mě motivovala má kamarádka,
která dělá dobrovolnictví už delší dobu.“ *Ioeta*

DOBRMAN PŘIPOMÍNÁ

- Rádi bychom se podělili o zkušenosti z projektu, ve kterém jsme ze strany neziskového sektoru přicházeli s nabídkou středním školám, jejich pedagogům a studentům. Víme, že mnoho dalších lidí se věnuje podobným aktivitám s mladými lidmi v různých velkých městech v celé ČR, často i delší dobu. Někde si neříkají dobrovolníci, jinde škola pouští na sbírkové akce studenty v rámci vyučování, něco se děje pod hlavičkami mnoha jiných občanských sdružení a aktivit. To je jen dobře. Snad vám naše zkušenosti pomohou si některé věci utřídit, obohatit se názorem z jiného soudku nebo nalézt nové partnery a spolupracovníky.
- Mimo programu ROC se o zkušenosti z podobných projektů Máme na to! a Dělej něco pro druhé! v tomto manuálu podělí kolegyně z INKANO Písek.

Co může takový středoškolák – dobrovolník vlastně dělat?

Bohdana Plodková

V podstatě – všechno!

Záleží jen na jeho vlastní chuti, nadšení a snaze. Někdy i na odvaze druhé strany. V dobrovolnických projektech, které již běží, bylo možné potkat studenty – dobrovolníky na dětských odděleních nemocnic, při obnově technické památky (stará kanalizační čistírna), při přípravě divadelního představení pro malé děti, při pomoci po povodních a na mnoha dalších místech. Omezením byla jen jejich chuť, nabídka vhodných činností a někdy i podmínky druhé strany, která s dobrovolníky chtěla spolupracovat (ta se často týkala například věkové hranice).

Pro přehlednost si dobrovolnickou činnost studentů rozdělíme do těchto skupin.

- ❑ Student se může dobrovolnictví věnovat individuálně. V takovém případě sám pomáhá jako dobrovolník v nějaké organizaci (například studentka chodila plavat se zdravotně postiženými sportovci do sdružení Bb kontakt).
- ❑ Student nebo častěji skupina studentů si připraví svůj vlastní miniprojekt, na kterém pracují jako dobrovolníci. Takový miniprojekt může být jednorázový (Vánoční besídka pro seniory) nebo průběžný (řada divadelních představení pro školky).
- ❑ Třetí možnou formou jsou nárazové skupinové dobrovolnické akce. K nim patří i původně miniprojekt Rychlá rota.
- ❑ Poslední možností je účast na tzv. letních workcampech. Ty organizují specializované agentury a skupina dobrovolníků (většinou mezinárodní) na nich pomáhá například opravovat domov seniorů nebo starý zámek.

Individuální dobrovolnictví

Individuální dobrovolnictví je nejrozšířenější formou dobrovolnické činnosti. Budoucí dobrovolník si najde místo, resp. organizaci, která ho zaujme, a v ní začne působit jako dobrovolník. Výhodou pro dobrovolníka je, že v ideálním případě má organizace jasně vymezeno, na co a jaké dobrovolníky potřebuje, má vypracovaný systém jejich zaškolení nebo výcviku a má určeného pracovníka, který se dobrovolníkům věnuje. Pochopitelně vše záleží na zkušenosti a kvalitě organizace.

Dobrovolníci mladší 18 let se mohou někdy setkat s omezením možnosti pomáhat. U některých činností totiž instituce požadují dosažení zletilosti (např. při práci s dětmi, seniory, obvyklé to je také ve státních organizacích).

V případě, že se středoškolák problému zletilosti vyhnul, pracovník dané organizace mu při první schůzce většinou nabídne vhodné činnosti.

Podle charakteru činnosti je, či není nutná příprava dobrovolníka. Ta může trvat pouze pár minut, hodinu (např. u jednorázové pomoci na větší akci) nebo taky celý den či víkend. U některých činností má podobu dlouhodobého výcviku (např. u telefonního poradenství).

V některých případech je se zahájením dobrovolnické činnosti spojeno i několik administrativních úkonů. Dobrovolník může podepisovat mlčenlivost (např. na linkách důvěry), smlouvu o dobrovolné spolupráci a další. Smlouva obvykle obsahuje základní vymezení dobrovolnické činnosti, její podmínky, práva a povinnosti na straně dobrovolníka i organizace a v neposlední řadě také onu mlčenlivost (což neznamená, že dobrovolník nesmí při výkonu své činnosti otevřít pusu a promluvit).

Jak se zapojit:

- ❑ jednorázově – administrativní práce (opsat, zalepit, nadepsat, natukat...), pomoc při organizaci velkých akcí a vůbec všechny „nárazovky“
- ❑ dlouhodobě – administrativní práce, práce s klienty, dlouhodobé či pravidelně se opakující akce, fundraising (získávání prostředků na činnost organizace) a další jakákoli pravidelná činnost

Pro názornost jmenujme několik organizací, do kterých se dobrovolníci zapojili:

- ❑ všechny typy sociálních či zdravotních institucí (program Pět P, program Dobrovolníci v nemocnicích, program Senior, Azylové domy, preventivní programy pro děti a mládež, aktivity Charity, Svazy důchodců, Svazy přátel zdravotně postižených, zařízení pro seniory, Organizace pro pomoc uprchlíkům, humanitární organizace jako ADRA či Člověk v tísni a všechny další organizace pracující na regionální úrovni)
- ❑ ekologické organizace (DUHA, Rosa, Greenpeace, Centra ekologické výchovy a další)
- ❑ kulturní oblast (organizace zaměřené na ochranu kulturních památek, organizace realizující různé alternativní kulturní projekty – divadlo, tanec, výtvarné umění atd.)
- ❑ sportovní a vzdělávací organizace (všechny zájmové kroužky pro děti, sportovní volnočasové aktivity, turistické oddíly...)
- ❑ státní příspěvkové organizace – např. nemocnice, Ústavy sociální péče, Domovy důchodců, školy, Domovy dětí a mládeže

DOBRMAN RADÍ

- ❑ Dobrovolník by si měl ihned na začátku domluvit s institucí jasná pravidla jeho pomoci (jak často, na jak dlouho, za jakých podmínek apod.).
- ❑ Koordinátor by měl vědět, zda má organizace již nějaké zkušenosti s dobrovolníky, zda ví, jak s nimi pracovat, jak je motivovat, odměňovat apod. – špatná zkušenost dobrovolníka může znamenat konec jeho odhodlání věnovat svoji energii a čas na pomoc druhým.
- ❑ Je dobré, aby dobrovolník zkonzultoval svůj výběr činnosti se svým koordinátorem – tento výběr by měl být svobodný, avšak zodpovědný (aby se nestalo, že dobrovolník uteče z organizace po 14 dnech).
- ❑ U mladých dobrovolníků se osvědčilo, když mohli docházet do některé organizace ve dvojici nebo trojici.
- ❑ Student musí vědět, že v případě potřeby je zde pro něj vždy jeho koordinátor.
- ❑ V případě, že dobrovolník narazí na věkové omezení, je dobré nenechat jej odradit a znechutit, ale nabídnout mu další možnosti (průšvih může nastat, pokud chce študák dělat jen tu jednu vysněnou věc – to má potom smůlu a musí si počkat).

Miniprojekty

Práce v týmu, nutnost kooperace, schopnost logického uvažování, rozvahy, strategického plánování, cílevědomost – tyto dovednosti by jistě chtěl mít každý student! Podpořte partu středoškoláků ve vymýšlení vlastních miniprojektů! Výhodou takového miniprojektu je to, že jsou to studenti, kteří si sami vyberou oblast, která je zajímavá, sami si vymyslí obsah miniprojektu a přizpůsobí si ho svým představám. Nevýhodou je, že pro dospělého koordinátora může být sledování vzniku miniprojektu nervy drásající. To i přesto, že zařadíte teorii o výše uvedených tématech na výcvik dobrovolníků (viz kapitola Víkendová příprava dobrovolníků).

Pokud se studenti shodnou na obsahu miniprojektu (což někdy může trvat pěkně dlouho), měli by si všichni společně, v týmu, naplánovat kroky jeho realizace – co přesně to bude, pro koho, kdy a kde, co na to potřebují (materiál, finance), jaké mohou být bariéry, co kdo udělá, zařídí, kdy, kde a jak dlouho bude probíhat příprava i vlastní realizace projektu. V tuto chvíli může být užitečná role dospělého rádce. Dobrý koordinátor dokáže své rady a zásahy dávkovat tak, aby zároveň nevzal dobrovolníkům iniciativu, ale nenechal je utopit v megalomanském projektu nebo se zaseknout na nějaké drobnosti.

Ve chvíli, kdy je miniprojekt „připraven na papíře“, se může začít s jeho realizací. Někdy se to u této věkové kategorie dobrovolníků ne zcela podaří a je vhodnější začít s realizací a formální věci doladovat takříkajíc za běhu. Až když bude nejhůř, zachraňte, co se dá. A nezapomeňte – to chce klid!

Studenti by neměli také zapomenout na zhodnocení celého projektu, co se podařilo, co ne, co je nutné příště zlepšit, změnit. S tímto hodnocením by jim měl pomoci koordinátor, popř. vybraný člověk z cílové skupiny.

Z nápadů na miniprojekty je možné uvést:

- odpoledne plné her pro děti
- pečení vánočního cukroví se seniory v DD
- koncert pro imobilní pacienty v nemocnicích
- divadlo pro děti se specifickými potřebami
- úklid místního parku, dětského hřiště či jiné lokality
- festival filmů s různou tematikou např. pro své vrstevníky
- a další viz také anotace miniprojektů

DOBRMAN RADÍ

- Koordinátor by měl „usměrnit“ studenty v plánování miniprojektu, aby si nevzali na svá bedra příliš velkou akci, kterou poté nebudou moci zvládnout.
- Důležité je také vědět, zda jsou na plánovaný projekt nějaké finanční prostředky (není nic horšího než pád projektu jen kvůli nedostatku financí).

Rychlá rota

Myšlenku Rychlé roty asi nejlépe vystihuje slogan – „Ferda Mravenec, práce všeho druhu“! Až na to, že zde je mravenců spousta. Jsou schopni zmobilizovat své síly téměř kdykoliv a pomoci při jakékoli příležitosti komukoliv.

Rychlá rota je parta studentů, kteří jsou ochotni v případě potřeby přiložit ruce k dílu. Pomáhají tak různým organizacím s pořádáním větších jednorázových akcí, zaskočí pohlídat děti, když rodiče mají nějakou přednášku, v rychlosti přestěhují aparaturu či kulisy potulné divadelní skupině, zalepí a nadepíší spoustu obálek apod.

Zprostředkování takovéto rychlé pomoci může projít přes koordinátora (organizace zavolá koordinátorovi, domluví si podrobnosti), a ten zmobilizuje Rychlou rotu. V některých centrech (například v Praze na gymnáziu Minerva, kde vznikla jako mini-projekt) již Rychlá rota funguje tak dobře, že má ve svém středu jednoho styčného důstojníka, který je na telefonu, a organizace tak zkontaktuje přímo jeho. Ten již sám zařídí vše potřebné, domluví se s „rychloroťákama“ a koordinátora pouze informuje o dané akci (někdy ani to ne).

Nezapomeňte na začátku fungování Rychlé roty seznámit místní neziskové organizace s myšlenkou této pomoci a nabídnout jim možnost spolupráce. Propagace by měla být také v místních novinách, rádiu, možno také na magistrátu města, kraji a ve státních organizacích (např. ústav sociální péče, základní či speciální školy). A vlastně – proč by si svou službu nemohli propagovat sami rychloroťáci?!

DOBRMAN RADÍ:

- Ze začátku fungování Rychlé roty je dobré, aby zprostředkování „nárazovky“ šlo přes koordinátora – některé organizace mohou mít zkreslené informace o činnosti Rychlé roty nebo přehnané nároky.
- Činnost Rychlé roty by neměla být levnou pracovní silou pro organizace. Je třeba počítat s tím, že Rychlá rota je skupinou dobrovolníků. To znamená, že si studenti své aktivity budou vybírat. Nezisková organizace musí počítat také s tím, že o její nabídku neprojeví Rychlá rota zájem (pravděpodobně bude více rychloroťáků na sportovním dnu pro děti, o kterém budou vědět týden předem, než na mytí oken, o kterém se dozvědí den předem).
- Rychlá rota může vzniknout až ve chvíli, kdy jsou studenti již seznámeni se základními principy dobrovolnictví, neziskového sektoru a chtějí být nápomocni, jsou motivovaní a v jejich činnosti je nadšení mísící se s určitou dávkou zodpovědnosti (organizace by nebyla nadšená, kdyby místo slíbených 20 dobrovolníků přišli dva).

Evropská dobrovolná služba

Je pro dobrovolníky asi nejpohodlnější cestou k zahraničním projektům v oblasti sociální, kulturní, ekologické, předmětem může být také péče o děti a mládež a mnoho jiných činností. Dobrovolník do zajišťování svého projektu v zahraničí investuje pouze svou aktivitu a čas. Všechny náklady jsou hrazeny z grantů Evropské komise. Nevýhodou je poměrně dlouhá doba, kterou vyřízení zabere, a také to, že do té doby nemá dobrovolník jistotu, zda se jeho projekt uskuteční.

Dlouhodobé projekty jsou určeny dobrovolníkům ve věku 18 – 26 let. Jejich délka je 6 – 12 měsíců a musí probíhat v členských zemích Evropské unie. Existují ještě krátkodobé projekty určené dobrovolníkům znevýhodněným zdravotně, sociálně i jinak.

Seznam organizací, ve kterých dobrovolník může Evropskou dobrovolnou službu vykonávat, najdete na www.sosforevs.org. Každý dobrovolník potřebuje také vysílací organizaci v zemi, odkud vyjíždí. Vysílací organizací se může stát každá nezisková organizace, případně může dobrovolník využít služeb některé z již existujících organizací.

Přihlášku do programu podává právě vysílací organizace k uzávěrkovým kolům, po kterých trvá ještě 3 měsíce, než může projekt začít:

Termín začátku projektu	Uzávěrka pro žádosti
--------------------------------	-----------------------------

1. květen až 30. září	1. únor
1. červenec až 30. listopad	1. duben
1. září až 31. leden	1. červen
1. prosinec až 30. duben	1. září
1. únor až 30. červen	1. listopad

Přihlášky schvaluje komise na straně vysílací i hostitelské. Teprve po schválení je možné projekt zahájit.

Vysílací organizace zajišťuje: vyplnění přihlášky do projektu, předodjezdové školení, pojištění, proplácí jízdné na místo a zpět, další náklady před odjezdem.

Hostitelská organizace: popříjezdové školení, jazykovou přípravu, ubytování, stravu, kapesné.

Dobrovolník: kontaktuje hostitelský projekt vyjádřením zájmu, účastní se školení a projektu.

Více informací o programu získáte na

Česká národní agentura „Mládež“

Na Poříčí 12, 115 30 Praha 1

Tel.: 02-24 87 22 80-84,

Fax: 02-24 87 22 80,

e-mail: youth@youth.cz

<http://www.youth.cz/>

Workcamps

Kromě Evropské dobrovolné služby připravují různé organizace zahraniční workcamps – dlouho i krátkodobé akce dobrovolníků v mnoha zemích světa. Většinou fungují workcampsy na základě partnerství neziskových organizací. Proto je v mnoha případech potřeba stát se členem vysílající organizace – partnera hostitelské strany.

Nejaktivnější v této činnosti je u nás asi INEX-SDA, který má také nejširší nabídku hostitelských projektů v zahraničí.

Každé tři měsíce vydává INEX-SDA katalog hostitelských projektů v celém světě. Organizace workcampů bývá pružnější než v Evropské dobrovolné službě. Výhodnější je také jejich širší nabídka a to, že účast na nich není věkově omezena. Dobrovolník si ale zpravidla platí část cestovného a také organizační či členský poplatek. Hostitelská strana zas většinou zajišťuje ubytování, stravu a případné volnočasové aktivity. Pochoitelně je opět širší nabídka pro dobrovolníky starší 18 let, ale je i řada možností pro dobrovolníky mladší.

Více informací na

INEX – SDRUŽENÍ DOBROVOLNÝCH AKTIVIT,
Senovážné náměstí 24, 116 47, Praha 1,
Tel.: +420 / 234 621 527, Fax: +420 / 234 621 390,
E-mail: inexsda@inexsda.cz
<http://www.inexsda.cz/>

Shrnutí:

Jak již bylo napsáno na začátku, studenti – dobrovolníci mohou dělat opravdu téměř všechno. Důležité je „ideální“ skloubení jejich ochoty, chuti a nadšení s možnostmi a poptávkou na straně institucí. Koordinátor by měl studentům ukázat širokou nabídku možností, jak se zapojit a jak pomoci jiným, a to ze všech oblastí lidského života (nejen oblast sociální, ale také např. ekologickou či kulturní). Koordinátor nepoučičí, nenařizuje, ale také „nepeskují“ – koordinátor vede, radí, podporuje. A pokud se vám podaří zapojit do nějaké činnosti alespoň pár študáků, klobouk dolů před vámi!

DOBRMAN PŘIPOMÍNÁ:

- Dobrovolníci nejsou pro organizaci levnou pracovní silou.
- Každé zapojení dobrovolníka do organizace a jeho pomoc v ní je nutné náležitě ocenit a poskytnout mu možnost zpětné vazby.
- Koordinátor by měl pro študáky vytvořit neohrožující zázemí v přátelské atmosféře.

No to je sice hezké, říká si možná ne jeden ze čtenářů manuálu! To je moc hezké, kolik toho mohou študáci dělat a již dělali, ale co mám teď dělat já?

Nemám ani zkušenosti s dobrovolnictvím (tedy s jeho organizováním pro druhé), není tu dobrovolnické centrum, ani naše milé městečko není Praha nebo Ústí n. L.

Co teď a kde začít?

To se odvíjí od mnoha věcí, na které vám mohou pomoci odpovědi na následující otázky:

1. Především – v jaké pozici jsem ke studentům? Jsem přímo ze školy (třídní učitel, ředitel školy, pracovník nebo dobrovolník nějakého zařízení – klubu při škole) – nebo přicházím zvenčí (z neziskové organizace, volnočasového klubu, jsem na volné noze...)?
2. Budu se studenty trávit čas já, nebo jsem jen vymyslel a musím někoho sehnat?
3. Mám zkušenosti z volnočasovými aktivitami mládeže?
4. Mám zkušenosti z neziskového sektoru?
5. Má někdo z našeho města s něčím podobným jako dobrovolnictví mladých lidí zkušenosti?
6. Je v okolí nějaká organizace, která dobře spolupracuje s dobrovolníky?
7. Má už škola a její studenti zkušenosti s účastí na nějaké filantropické aktivitě, byť místo vyučování (Květinový den...)?
8. Znáám dobře síť neziskových organizací, zájmových aktivit a sociální síť v našem okolí?
9. Není v našem městě náhodou dobrovolnické centrum?
10. Bude mě to bavit?

Tento malý kvíz nebudeme nikterak bodovat. Pokud to budete přímo Vy, kdo bude pracovat s dobrovolníky a na otázky 3 – 10 jste odpověděl(a) 7x „ANO“, nezbývá než vám gratulovat a požádat vás o spolupráci na dalším vydání manuálu.

Předpokládejme, že tomu tak úplně není, ba že dokonce kromě toho, že vás myšlenka dobrovolnictví mládeže zaujala a máte chuť něčemu takovému pomoci na svět ve vašem okolí, více zkušeností s ničím výše uvedeným nemáte. Jak na to teď?

Odpověď zní: „Po částech a postupně!“

Krok první – v jaké šíři

Zatím ponechme stranou úplné konkrétnosti (oslovení a motivace studentů, náplň jejich činnosti atd.). Na začátek se věnujme obecnějším – strategickým otázkám. Úplně prvním krokem bude zamyšlení nad šíří aktivit, kterým se chcete věnovat, a prostředkům, které do toho můžete vložit. Zda půjde o příležitostnou nabídku účasti dobrovolníků na jednorázových aktivitách organizací, nebo zda půjde o systematickou

práci s dobrovolníky ve formě volnočasového dobrovolnického klubu nebo „samostatného projektu“ více či méně podobného projektu ROC.

Tato první úvaha se musí odvíjet od vašich ambicí, schopností, ale i možností. Jste-li rozvíjející se nezisková organizace, která již s mládeží pracuje, má dobré kontakty se středními školami v regionu a nápad, kde na podobný projekt sehnat peníze, zvolte „velký“ projekt.

Jste-li učitel střední školy, který má zájem nabídnout svým studentům ještě něco zajímavého, ale už vede klub historického šermu při škole a trénuje místní žáky ve fotbale, spokojte se s tím, že přesvědčíte pana ředitele, aby pustil studenty školy sbírat 1x ročně finance pro dětskou onkologii a studentům nabídněte 2-3 kvalitní místní neziskové organizace, kde s dobrovolníky zacházejí vlídně a uděláte až dost.

Krok druhý – kde

Druhým krokem je rozmyslet si, co mohou dobrovolníci v našem městě dělat. Jinými slovy, než se pustíme do oznamování, že se něco chystá, a do nabírání dobrovolníků, je dobré mít alespoň rámcovou představu o možnostech, které se jim nabízejí. Může to být práce na něčem, co právě městem hýbe, nebo něco, co už po řešení volá dlouho. Hodně aktivít, které by mohli dobrovolníci zajímat, mají ve své náplni činnosti nestátní neziskové organizace, sociální služby a další občanské aktivity. Při všech těchto příležitostech se také s dobrovolníky nejčastěji setkáte.

Jak získat přehled o místních nestátních neziskových organizacích?

Zdrojů, ze kterých je možné čerpat, je několik:

1. Pokud znáte nějakou nestátní neziskovou organizaci, je to vhodný výchozí bod. Její zaměstnanci nebo dobrovolníci budou zaručeně znát alespoň jednu další, včetně toho, že vám poradí i s níže popsányými možnými kroky vedoucími k získání kontaktů na další nestátní neziskové organizace (NNO).
2. V řadě měst spolupracují místní knihovny s Informačním centrem neziskových organizací Praha (ICN) a mají přehled o nestátních neziskových organizacích (NNO) v regionu. Seznam knihoven hledejte na webovém portálu www.neziskovky.cz.
3. Pokud ve vašem regionu působí linka důvěry, tak na jejích číslech dostanete spojení na sociálně orientované NNO.
4. Řada měst má na svých webových stránkách seznamy NNO, zkuste hledat na stránkách svého města.
5. V některých regionech jsou vydávány adresáře NNO, ptejte se v knihovně, informačním centru nebo na městě.
6. Pozorně sledujte místní tisk, neaktivnější NNO o sobě dávají často vědět, buď přímo inzerují své služby nebo se často objevují v člancích.
7. Pokud selžou všechny tyto pokusy, otevřete si na stránkách www.neziskovky.cz/DatabazeNO databázi NNO a hledejte v ní.
8. Selže-li všechno, zkuste pátrat po osvědčených neziskových „firmách“, jako jsou například: katolická charita, diakonie, sdružení dobrovolných hasičů, svaz zdravotně postižených atd.

Kde nalézt příspěvkové organizace?

Dalším druhem institucí, ve kterých se mohou dobrovolníci uplatnit, jsou státní příspěvkové organizace. Většinou se věnují sociální problematice, ale patří mezi ně i nemocnice, léčebny, muzea, galerie, hrady a zámky:

1. Seznam těch, které spadají pod vaše město (domovy seniorů, ústavy sociální péče) vám řeknou na radnici.
2. Nemocnici každý snadno najde sám.
3. Další, jako např. dětské domovy, mohou spadat pod kraj, ale pokud ve vašem okolí jsou, již o nich určitě víte nebo nebude těžké je dohledat.

Neformální aktivity

Třetím místem, kde je třeba hledat, jsou rozličné místní iniciativy, aktivity, akce, které nemusejí mít žádnou právní subjektivitu nebo je pořádá tu obec, tu sportovní klub aj.

Může jít o tradiční akce pro děti (dětský den, pálení čarodějnic), místní atrakce (neckyády), ale také o akce typu: skupina nadšenců opravuje soukromě vlastněnou úzkokolejku.

Aktuální problémy volají po řešení

Čtvrtým a posledním možným směrem zaměření aktivit vašich dobrovolníků může být nějaký problém, který ve vašem městě doposud nikdo neřeší. Proč nebýt první?

Krok třetí – jakým způsobem

Co už máte? Přehled o několika organizacích a aktivitách ve vašem městě a také víte, jakým studentům chcete dobrovolnictví nabídnout (minimálně víte, jaké školy plánujete oslovit).

Teď je třeba udělat předběžný průzkum mezi organizacemi a ještě dříve předběžnou úvahu, o jakou formu dobrovolnictví nám půjde. Tedy jestli chceme, aby studenti spíše docházeli někam samostatně, nebo budeme spíše podporovat jejich miniprojekty. Podle toho budeme oslovovat organizace a domlouvat se s nimi na možných formách dobrovolnické činnosti studentů.

Je jasné, že tyto úvahy jsou v danou dobu pouze pracovní, jak organizace, tak studenti vás mohou zaskočit svými nápady, potřebami, ale i ochotou či neochotou.

Stejně tak můžete postup obrátit, tj. projít si organizace a na základě svého průzkumu uvidíte, zda půjde spíše o miniprojekty, nebo individuální dobrovolnictví.

Po těchto třech krocích byste měli mít jasnější přehled o tom, co by se asi ve vašem okolí dalo mladým dobrovolníkům nabídnout.

Nyní se opět můžete vrátit k prvnímu kroku. Jak to vypadá nyní? Spíše zorganizujete něco jednorázového, menšího? Nebo jsou ve Vašem městě vhodné podmínky pro rozsáhlejší projekt?

V těchto úvahách vám může pomoci ještě detailnější seznámení s problematikou dobrovolnictví a neziskového sektoru vůbec.

1) Dobrovolnictví teoreticky

- ❑ Teoretický úvod lze čerpat z literatury uvedené v přehledu. Základem je publikace J. Tošnera a O. Sozanské: Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizaci. Novinky a přehledné informace o dění v dobrovolnictví je možné vyhledat na www.dobrovolnik.cz. Informace o vzdělávání a projektech naleznete na www.hest.cz.
- ❑ Podnětná konzultace o dobrovolnictví v nejbližším dobrovolnickém centru (adresář najdete na konci manuálu). V něm můžete získat zajímavé informační a propagační materiály, poradí vám v otázkách spojených s dobrovolnictvím a domluvíte se na případné spolupráci s lektorováním a supervizí projektu.

2) Dobrovolnictví prakticky

- ❑ Co do intenzity je nejužitečnější se zúčastnit některého ze vzdělávacích seminářů zaměřených na dobrovolnictví. Výcvik koordinátorů dobrovolníků pořádá pravidelně Hestia – NDC, jednodenní semináře a další výcviky pořádají i ostatní dobrovolnická centra (jejich adresář najdete na obálce)
- ❑ Od věci není ani navštívit nejbližší dobrovolnické centrum, které se již dobrovolnictví středoškoláků věnovalo. Taková konzultační návštěva je vhodná v kterékoliv fázi projektu.

3) Neziskový sektor v ČR

- ❑ Aktuality lze nalézt na webovém portálu www.neziskovky.cz a www.ecn.cz.
- ❑ Na stejném portálu naleznete seznam místních knihoven, které spolupracují s ICN Praha na informování o neziskovém sektoru. V těchto knihovnách speciálně naleznete dostatek literatury a pramenů.
- ❑ Znovu na stejném místě je přístupný adresář Asociace poradenských a informačních center. Vaše nejbližší informační centrum vám poskytne podrobnější nebo chybějící informace o neziskovém sektoru.

DOBRMAN DOPORUČUJE:

- ❑ I zde platí: „Lepší vrabec v hrsti nežli holub na střeše!“ Tedy raději: jen 2-3 dobře připravené a ověřené neziskovky, než nabídnout studentům 15 nefunkčních!
- ❑ Menší rozsah projektu, jedna škola na první rok může bohatě stačit (je to rozhodně lepší, než sám sebe otrávit nestíháním koordinace projektu ve třech školách).

Ještě jeden organizační zádrhel je třeba vyřešit.
Kdo jste?

Od toho se bude odvíjet ještě mnohé.

Jste-li učitel školy, z které budou vaši dobrovolníci, je situace snadná. Stejně tak, jste-li z NNO a mladé dobrovolníky hodláte shánět mimo školu, pak také případnou spolupráci mezi školou a NNO a její formu netřeba řešit.

Pak zbývá případ třetí, kdy je z nějakého důvodu výhodné o podobné spolupráci uvažovat.

Případných výhod spolupráce je na obou stranách několik:

1) Výhody školy pro NNO:

- ❑ Chcete-li spolupracovat s mladými dobrovolníky, nejvíc se jich sejde na jednom místě právě ve škole.
- ❑ Učitelé své žáky znají nejlépe.

2) Výhody NNO pro školu:

- ❑ NNO a její pracovníci mají zkušenost s neziskovým sektorem a možná i s dobrovolníky.
- ❑ Možná také znají vaše studenty nebo jejich vrstevníky z jiných programů a volnočasových aktivit.
- ❑ Ne nepodstatnou výhodou na straně NNO je právě možnost získat pro podobné projekty finance formou grantu. Z těchto prostředků se dá například hradit pobyt dobrovolníků na víkendovém výcviku, materiál a prostředky pro miniprojekty studentů, literatura, odměna pro koordinátora dobrovolníků a další položky. Finance na dobrovolnické projekty se shánějí stejně snadno i těžko jako na projekty jiné. Základní přehled uzávěrek grantových řízení najdete na adresách <http://granty.ecn.cz> a <http://www.neziskovky.cz/Finance/>. S projekty zaměřenými na mladou generaci se můžete obracet i na krajské úřady a místní městské úřady.
- ❑ Spolupráce s NNO přinese studentům praktické zkušenosti, které vhodně doplní teoretické vzdělání ze školy.

Zkušenosti ze vzájemné spolupráce

V projektu ROC jsme přicházeli s nabídkou do škol ze strany NNO. Naší snahou bylo představit studentům dobrovolnictví s využitím zkušeností s motivací a vzděláváním dobrovolníků z jiných projektů, ve kterých působí převážně mladí dobrovolníci.

Jako NNO jsme škole nabízeli:

- ❑ představení projektu a ideje dobrovolnictví studentům formou úvodního motivačního setkání

- ❑ víkendový výcvik budoucích dobrovolníků, zaměřený na jejich motivaci, zájmy a přání, spojený s prvotní přípravou miniprojektů
- ❑ úvodní zaškolení pedagogů
- ❑ průběžné vedení a supervizi studentů a pedagogů
- ❑ materiál a prostředky pro realizaci miniprojektů studentů

Po škole jsme naopak požadovali:

- ❑ umožnění úvodní dvouhodinové prezentace pro studenty na škole
- ❑ minimálně 1 pedagoga, který se studentům a projektu bude věnovat

Předpokládali jsme, že pedagogové budou postupně přebírat roli lektorů Hestia a dalších dobrovolnických center a postupně si projekt povedou samostatně.

Praxe byla školu od školy jiná. V Praze a Ústí n. L. jsme měli štěstí na pedagogy – v podstatě nyní práci s dobrovolníky vedou samostatně, v ostatních případech pedagogové buď jen předávali zprávy studentům nebo škola projekt vítala, ale více se do něho nikterak nezapojovala.

Do budoucna se ukazuje jako nejvýhodnější právě spolupráce školy a jejího pedagoga s NNO, která je do projektu motivovaná, vede jej a shání pro něj finance.

Spolupráce školy a NNO tak může mít různou intenzitu, dle místních podmínek a potřeb.

VŠE ORGANIZUJE ŠKOLA

- dobrovolnictví zcela v režii pedagoga (školy), pedagoga má přehled o několika NNO, kde mohou studenti působit
 - dobrovolnictví v režii pedagoga (školy) s tím, že se NNO, kde mohou studenti působit, prezentují na setkání s dobrovolníky nebo pedagog domlouvá exkurze v jednotlivých NNO dle zájmu dobrovolníků
 - dobrovolnictví vede pedagog ve spolupráci s NNO. Ta zajišťuje projekt např. finančně, popřípadě poskytuje lektory na výcvik nebo projekt superviduje
 - dobrovolnictví organizuje NNO, pedagog ve škole funguje jako koordinátor dobrovolníků, NNO mu poskytuje lektory na supervizní schůzky se studenty a na výcviky
 - dobrovolnictví organizuje NNO, styčný pedagog pouze předává informace studentům
 - NNO má dobrovolnický projekt pro mladé lidi, který si organizuje samostatně, bez účasti školy. Maximálně na škole provádí jednorázový nábor dobrovolníků a má zde propagační materiály

VŠE ORGANIZUJE NNO

Jak najít partnera ke spolupráci?

Ze strany školy (pedagoga)

Základní přehled získáte při mapování situace NNO ve vašem městě. Potencionálními partnery mohou být organizace, které se zabývají prací s mládeží nebo prací s dobrovolníky.

Ze strany NNO

Partnery najdete mezi středními školami ve vašem městě.

Můžete zvolit dva postupy, buď přímo oficiálně oslovíte vedení škol a požádáte je o spolupráci nebo se pokusíte najít učitele, kterého by daná problematika mohla zajímat. Ideální je, pokud znáte nebo najdete učitele, který si navíc rozumí se studenty a je ochoten do dobrovolnictví investovat svůj čas a energii.

Až společně s tímto pedagogem se obrátíte na vedení školy.

👉 DOBRMAN RADÍ:

- ❑ Oslovte více škol, jde-li to, zájem projeví maximálně polovina z nich.
- ❑ Jako optimální se ukazuje taková spolupráce školy a NNO, kdy škola má motivovaného pedagoga a NNO projekt vede a shání pro něj finance.

Pokud se podaří navázat spoluprací mezi NNO a školou nebo si škola realizuje projekt sama, dostáváme se k tomu nejpodstatnjřmu, k samotn práci se studenty.

Tu si z časového hlediska můžeme rozdělit do několika etap:

- informace studentů o dobrovolnictví a nalákání k této činnosti
- pprava budoucích dobrovolníků (např. vkendov výcvik)
- samotn dobrovolnick činnost studentů
- pravideln schůzky se studenty zaměřené na řešení problémů a prubžnou motivaci studentů (tzv. supervizn schůzky)
- zhodnocení činnosti za urit časov usek (nejlépe školní rok)

V první řadě je třeba studenty o mořnosti dobrovolnictví informovat a získat je pro něj.

Existuje řada mořných zpsob, jak oslovit připadn zájemce. V podstatě jsou mořn tyř základní postupy. Prvním jsou mal informační letáčky, druhm jsou plakáty s výzvou nebo nástěnka, třetím jsou internetov stránky a posledním osobn nvřtvy koordinátora přmo ve škole (vycházíme z přpadu, kdy dobrovolníky oslovuje NNO).

Je zřejm, že první tři se dějí pouřt př neclenm náboru dobrovolníků nebo jako doplnkov metoda.

Efektivn je osobn prezentace přmo ve škole. Vzhledem k motivaci studentů je optimální, podaří-li se domluvit s vedenm školy prezentaci v době výuky. Dlku lze volit dle její formy mezi 1-2 vyuovcmi hodinami (45 – 90 minut). Pokud se na dalřm prubžhu práce s dobrovolníky bude mimo koordinátora projektu podílet napřklad lektor výcviku, je vhodn, aby se uvodn prezentace uastnil také.

Na takovto prezentaci by mělo zaznít:

- představen organizace a koordinátora
- nsledn představen nabídky dobrovolnictví by mělo proběhnout interaktivn formou
- lze vyuřt her pospaných níže v kapitole o vkendovm výcviku
- je vhodn rozpoutat debatu, napřklad njakm kontroverzním tématem rozdělit třdu na dva tábory a nechat je argumentovat (např. Dobrovolníci o povodních nadřlali více zmatku neř uřiten práce, Kdyby státní sociln sluřby fungovaly bezchybn, nebylo by třeba dobrovolníků aj.)
- ořivenm může být představen konkrtn neziskov organizace, kter shání dobrovolníky (tj. s uast zástupce této organizace)
- motivující je prezentace řivho dobrovolníka, jde-li navíc o vrstevníka, kter dř zajmav věci, je takřka vyhráno
- zpestřením může být i krtk video

- ❑ v programu by neměl chybět prostor pro dotazy studentů, ale i jejich reakce a připomínky
- ❑ prezentace by měla končit konkrétní nabídkou (příští schůzka se zájemci se uskuteční..., víkendový výcvik proběhne v termínu...)

Mezi touto úvodní prezentací a další aktivitou nesmí uběhnout příliš velký časový úsek. Mladí dobrovolníci se rychle nadchnou, ale stejně rychle je nadšení opouští. Pokud hned následuje víkendový výjezd s dobrovolníky, je optimální, aby byl do 3 týdnů po úvodním setkání (což je dostatečná doba na zařízení si volného víkendu).

👉 DOBRMAN UPOZORŇUJE

- ❑ Nezapomeňte si na toto úvodní setkání vzít dostatek propagačních materiálů s vašimi kontakty. Část zájemců se vám nahlásí hned na konci prezentace, ale určitě bude ještě pár těch, kteří si potřebují věci v klidu rozmyslet.
- ❑ Vzhledem k tomu, že většině vašich dobrovolníků nebude ještě 18 let, je vhodné o organizování dobrovolnických aktivit informovat rodiče studentů. Buď svým rodičům zájemci o dobrovolnictví předají váš informační dopis, nebo je o realizaci dobrovolnictví bude informovat sama škola.
- ❑ Dejte si při organizování prezentace pozor i na počet studentů (optimální je jedna třída) a na prostor, kde bude prezentace probíhat. S třiceti žáky ve třídě, kde můžete odsunout lavice, navázete o dost bližší kontakt než s devadesáti v kinosále.
- ❑ Chcete-li, aby Vám na prezentaci vůbec někdo přišel, prosadte se do výuky (vhodná jsou předměty Základy společenských věd, filozofie apod. nebo se domluvíte se školou na jiném řešení)
- ❑ Pokud se vám devadesát minut zdá málo na prezentaci dobrovolnictví, nechte se inspirovat následující kapitolou, která popisuje propojení dobrovolnictví se vzděláváním studentů.

Když se na to jde od lesa (tj. o dobrovolnictví v rámci výuky)

Vladka Zborníková

Už během mého dlouholetého studia sociální práce prolutého se životem několika neziskových organizací jsem musela často odpovídat na otázku:

„A co to je sociální práce, co z Tebe bude? Neziskovka – to jsem nikdy neslyšela?“

Když se takto ptala moje babička, měla jsem vzhledem k jejímu věku pro všetečné otázky kolem studia nejstarší vnučky pochopení. Co mě překvapilo, byla řada obdobných otázek od mých vrstevníků. Rozhodla jsem se, že s tím po návratu ze studií do rodného města něco udělám. Začala jsem tam, odkud jsem vyšla, na píseckém gymnáziu. Od studentů jsem zjistila, že v předmětu Základy společenských věd se neobjevuje o neziskových organizacích zhora nic a termín jako dobrovolník, sociální služba a nadace také ve škole nezaslechli. Nápad na projekt Máme na to! se začal klubat pomalu, ale jistě. Prvotním cílem bylo doplnit mezery ve vědomostech z oblasti neziskového sektoru, občanské společnosti dobrovolnictví co nejvíce lidem. Tuto nákladu neziskovou a sociální terminologií jsem se rozhodla šířit přes studenty píseckých středních škol právě v hodinách ZSV. Právě v rámci vyučování mám jako lektorka možnost motivovat a informovat všechny, prostě dostat se ke všem studentům, předat informace všem 30 studentům ve třídě. Kdyby se „nezisková a dobrovolnická osvěta“ dělala po vyučování, zapojili by se jen ti nejaktivnější, co se zapojují vždycky.

Jako první se zapojilo Gymnázium v Písku (4leté), poté se přidala Střední zdravotnická škola, 2. a 3. část gymnázia, tentokrát francouzská a osmiletá, a také Střední průmyslová škola v Písku.

Přednášky z praxe

Vzdělávací část projektu má minimálně 8 hodin, maximálně 24 vyučovacích hodin. Hodinovou dotaci lze plně přizpůsobit potřebám školy. Samozřejmě platí, čím víc, tím líp. Po krátkém představení projektu přichází tvorba map Neziskového a sociálního sektoru v regionu Písek, vysvětlení rozdílů státní a nestátní nezisková organizace, základní typy neziskových organizací, sociální služby a jejich konkrétní příklady, založení občanského sdružení. Důležitým aspektem celého projektu, který se jako spojovací niť táhne všemi setkáními lektorky a studentů, je motivace k dobrovolnictví. Jelikož mám bohatou praxi jako osobní asistent, učitel v Jedličkově ústavu, táborový vedoucí, teta v dětském domově, pracovnice linky důvěry a krizového centra, jsou hodiny prošípané historkami z praxe. O tom, jak jsem vykloupila Šárku z invalidního vozíku, jak jsme zakládali ŠVAGRa, jak jsem se učila mluvit sprostě ve znakové řeči.

Exkurze do terénu

Studenti si také mohou vybrat, které organizace po malých skupinách v rámci projektu navštíví. Zpočátku to vypadá jako bezva možnost ulejt se ze školy. Avšak po set-

kání s dětmi v dětském domově, kulturními nadšenci v alternativním Divadle pod čarou nebo mladými zapálenými pracovníky Fokusu a Rytmu tuhne všem krev v žilách. Ve škole se pak v rámci simulované tiskové konference bouřlivě diskutuje o právech dětí, o postižených lidech a bezbariérových úpravách budov. Neziskový a sociální sektor otevřel studentům své dveře a pozval je dál, je už na nich, zda vejdou jako klienti, uživatelé služeb, dobrovolníci nebo v budoucnu jako zaměstnanci. Každopádně už vědí, co je za těmito dveřmi.

Dobrovolnický klub

Na vzdělávací část navazuje část – Dobrovolnický klub. Studentům byla nabídnuta možnost zapojit se jako dobrovolník do vybrané organizace, pomoc při zprostředkování dobrovolnického místa a prvním kontaktu. V dobr. klubu se pak probíraly první problémy s tetou v děčáku, strach z velkých dětí, sestavení dobrovolnické smlouvy nebo pozdní návraty domů z Divadla pod čarou. V září 2002 díky novým prostorám, které získalo OS INKANO, vzniklo v návaznosti na klub Dobrovolnické centrum.

Projektem Máme na to!, který ve školením roce 2002/2003 pokračuje projektem Dělej něco pro druhé!, prošlo cca 400 mladých lidí ve 14 třídách v 5 středních školách. Dobrovolníky se stalo cca 25 studentů, dnes již nelze dojít ke konkrétnímu číslu, protože v některých třídách postupuje dobrovolnictví jako lavina a studenti si již sjednávají své dobrovolnické působení sami. Někteří působí v dětském domově, jiní se přidali k nadšencům kolem kulturního alternativního stánku Divadlo pod čarou, 2 studenti se zapojili do činnosti občanského sdružení ŠVAGR a stali se z nich táboroví vedoucí. Několik studentů dokonce ještě v době, kdy se Pískem valila voda, telefonovali a nabízeli svou pomoc, zapojili se pak do záchranných prací v rámci Psychosociálního týmu ADRA/INKANO.

Projekt Máme na to! byl podpořen z prostředků NROS – program Gabriel a Nadace VIA pro místní iniciativy. Projekt Dělej něco pro druhé! získal podporu také z NROS – program Gabriel.

DOBRMAN RADÍ:

- To co snad není třeba zdůrazňovat, je důsledné odlišování výuky a dobrovolnictví. Povinně se dá zařadit vzdělávání o neziskovém sektoru, nikoliv dobrovolnictví.

Proč jezdíme na víkend a co se tam děje?

Každý školní rok společně s odbornými lektory a pedagogy připravujeme víkendový výcvik určený studentům středních škol. Na víkendu se setkávají mladí lidé z různých škol a různého věku, kteří však mají společný zájem stát se dobrovolníkem a nezištně pomáhat. Zde zároveň vznikají jejich první miniprojekty, realizované v průběhu následujícího období. Víkendový výcvik probíhá v externích výukových prostorách s možnostmi ubytování, stravování a využití vhodných učeben, které jsou po celé tři dny k dispozici. Víkend začínáme společným příjezdem na určené místo v pátek odpoledne, návrat v neděli po obědě.

Víkendový výcvik není žádným teoretickým školením s dlouhosáhlým výkladem. Naopak snažíme se formou her a modelovými situacemi přiblížit studentům vše, s čím se mohou setkat rozhodnou-li se stát dobrovolníkem. Pro studenty tak není výcvik nepříjemnou povinností, ale milým setkáním s lidmi, kteří mají alespoň trochu podobné zájmy. Povídáním si o tom, co všechno od dobrovolnictví očekávají či z čeho mají největší obavy, si účastníci výcviku mohou ujasnit představu o působení v roli dobrovolníka. Zároveň získávají konkrétní odpovědi na své vnitřní otázky spojené s dobrovolnictvím a vším, co je po víkendu čeká. Hlavním přínosem celého víkendu pro studenty je především získání zajímavých a nových znalostí a navázání nových vztahů se svými vrstevníky a pedagogy.

Co by nemělo mezi tématy výcviku chybět a o čem by se mělo hovořit?

Stanovení pravidel:

Samotný úvod výcviku věnujeme stanovení si pravidel, které by měl každý z nás po celé tři dny dodržet. Mezi společně stanovené zásady může patřit: Všichni si tykáme, spolupracujeme, nasloucháme druhým, jsme tolerantní, dodržujeme stanovené časy, máme právo mluvit do věcí, vypínáme mobil, pravidlo STOP (kdykoli můžeme výklad zastavit, pokud nebudeme něčemu rozumět), nevynášíme důvěrné informace, neskáčeme si do řeči, alkohol a drogy NE.

Seznamovací blok:

Pro všechny je důležité dovědět se něco o těch druhých pro určitý pocit pohody a sounáležitosti se skupinou, která se na výcviku sešla. Techniky, které se dají při seznamování použít, jsou velmi různorodé.

- Dotazy, na které mohou pro zpestření účastníci výcviku odpovídat: Jaký je původ tvého příjmení? Jak by ses chtěl jmenovat? Jakou jsi měl kdy přezdívku a jak tě oslovuje tvé okolí?
- Všichni účastníci si mohou například ke svému křestnímu jménu přiřadit vlastnosti, které ho vystihují: Karel – K – krásný, A – arogantní, R – rozumný, E – energický, L – Líný.

- Studenti rozdělení do dvojic náhodným výběrem si mohou navzájem poskytovat rozhovory, aby se o tom druhém dověděli co nejvíce informací. Následným úkolem každého studenta z dvojice je představit toho druhého všem ostatním.
- Všichni účastníci si vytvoří svou vlastní jmenovku se jménem, kterým by chtěli být celý víkend oslovení.

O naší organizaci:

Důležitým tématem každého výcviku je seznámení s naší organizací. Mladí lidé by se měli dovědět a během výkladu zjistit, čeho jsou součástí a jak mohou svými aktivitami program spoluutvářet nebo měnit. Jsou seznámeni s posláním dobrovolnického centra, jeho historií a s programy nabízenými veřejnosti.

O občanské společnosti:

Během realizace miniprojektů či pomoci v rámci Rychlé roty se studenti seznamují se zázemím mnoha organizací rozličného charakteru. Studenti poznávají úlohu neziskového sektoru ve společnosti. Jsou jim představeny různé formy neziskových organizací a široké pole jejich působnosti.

O dobrovolnictví:

Teoretická část tohoto tématu by se měla dotknout smyslu dobrovolnictví ve společnosti, jeho historie a současnosti a pojetí v zahraničí a Česku. V tomto bloku by měli studenti získat prostor pro již zmíněné. Měli by si společně navzájem odpovědět na otázky: Jaký by měl být dobrovolník? Co může dobrovolník nabídnout? Co všechno může dobrovolník dostat? Jaké jsou mé obavy z působení v roli dobrovolníka? Je důležité povzbudit studenty pro vyslovení svých obav, zdůraznit, že všichni obavy máme, a že s nimi můžeme určitým způsobem pracovat a řešit je, např. na místě ve skupině. Podstatným prvkem tématu je upozornění studentů na fakt, že svým působením v roli dobrovolníka by neměli zanedbávat svůj život a že je zároveň zapotřebí pečovat o svou rodinu, přátele a práci.

Metoda Brainstormingu:

Z víkendového výcviku se skupina studentů vrací s jasnou představou o svých následujících aktivitách. Pole působnosti dobrovolníka z řad studentů středních škol je neomezené. Na výcviku je důležité si vydefinovat, čemu by se chtěli po příjezdu domů jako dobrovolníci věnovat. V tomto bloku se nachází prostor k vyslovení jejich vlastních nápadů. Studentům je položena jednoduchá otázka „Co byste chtěli ve svém okolí změnit?“ Studenti by měli zhruba v půlhodinovém intervalu vymyslet, co nejvíce námětů, které jsou psány na flipchartový papír, popř. na tabuli. V této fázi je nutné dodržet čtyři dané zásady brainstormingu: 1. Přijímá se každý nápad. 2. Nikdo nápady ostatních v průběhu nehodnotí. 3. Čím více nápadů, tím lépe. 4. Každý může ostatní již vyslovené nápady dále rozvíjet. Pokud jsou všechny tyto zásady dodrženy, mohou nápady studentů vést k vývoji a realizaci konkrétních miniprojektů. K nápadům je dobré se vracet s určitým časovým odstupem, třeba po tématu věnovanému projektovému managementu.

Projektový management:

Pro vznik a realizaci studentských miniprojektů seznamujeme účastníky výcviku se základy projektového managementu. Skupina se doví, proč je důležité projekty psát a jak vznikají. Zdůrazňujeme, že za každým projektem stojí určitá skupina realizátorů, kteří mají rozdělené úlohy (zapisovatel, fotograf, člověk, který zajišťuje kontakt s naší organizací...). Každý projekt by měl mít nějaký název. Studentům jsou vysvětleny pojmy: Cíle projektu, cílová skupina, časový harmonogram projektu, rozpočet projektu. Studenti se rozdělí do skupin, ve kterých vznikají první miniprojekty týkající se témat vzešlých z předešlého brainstormingu. Svůj miniprojekt zpracovávají studenti do připravené předlohy, která zároveň slouží k následnému zhodnocení realizace mini projektu (závěrečná zpráva).

Zásady správné komunikace:

Cílem tohoto tématu je získat přehled o tom, s kým vším mohou během realizace miniprojektů komunikovat a jak předcházet případným konfliktům či nedorozuměním. Studenti se v rámci miniprojektu mohou setkat s pracovníky různých organizací, zástupci médií nebo sponzory. Využíváme modelové situace – studenti mají možnost vyzkoušet si hraní rolí:

„Jak požádat podnikatele o dvacet koblih na karneval v dětském domově?“:

Dobrovolníci x podnikatel

„Jak seznámit ředitelku domova důchodců s našimi aktivitami?“

Dobrovolník x ředitelka domova důchodců

V kapitole týkající se komunikace věnujeme pozornost případnému řešení konfliktů ve skupině.

Ice brakers (společné odbourávání ledů):

Jednotlivá témata víkendového výcviku se snažíme „prošpikovat“ různými hrami (Ice brakers, energizer games), které by měly vést k lepšímu soustředění účastníků,

pobavení a posílení pocitu sounáležitosti se skupinou. Uvádím tři příklady her, které se dají využít pro zpestření jednotlivých přestávek či témat:

Cha, cha – Ha, ha – Docela jednoduchá hra k zasmání. Každý si lehá na zem, ukládá hlavu na břicho toho, co si lehl před ním. Postupně pak každý říká: „ha“ s tím, že první pouze jednou, druhý dvakrát („ha, ha“), třetí třikrát atd...

Preclík – Hra na principu „Gordického uzlu“. Dva lidé jdou za dveře místnosti a lidé, kteří zůstali, se navzájem chytí za oboje ruce. (Rada: skupina vytvoří kruh a se zavřenýma očima předpaží ruce směrem do kruhu a hledá jinou ruku, kterou uchopí.) Až jsou ruce řádně zamotány, tak ti dva, co byli doposud za dveřmi mají za úkol uzel z rukou „rozvázat“. (Není nutné, aby se určovali dva, kteří záhadu vyřeší. To může udělat skupina sama.)

Ovocná mísa – Vytvořte kruh z židlí. Bude jich právě tolik, aby bylo o jednu méně, než je hráčů. Jeden z nich určí skupiny ovoce (melouny, banány atd.). Skupiny po třech hráčích tvoří jednu skupinu ovoce (hrušky). Ten, kdo ovoce určil, vyvolává jméno vždy jednoho ovoce. V takovém případě si všichni z této skupiny vymění svá místa. Jakmile vyvolávající zvolá: „Ovocná mísa“, všichni, co sedí, si musejí vyměnit svá místa – ale židlí není tolik, kolik je hráčů! Ten, kdo své místo nenajde, vypadává.

Předložil jsem vám velmi stručný scénář témat výcviku, který je závislý především na finančních možnostech. Forma výcviku může být velmi individuální s přihlédnutím na počet studentů, jejich vztahy (studenti tří škol)... Jedná se tedy o hrubý náčrt, který byl využíván během tříleté realizace programu Rozvoj občanských čtností v Ústí nad Labem. Některá témata by však měla zaznít a mělo by se o nich hovořit. Velmi důležitá je především část, ve které si studenti ujasní, proč vlastně chtějí jako dobrovolníci působit a vysloví nahlas svá očekávání a obavy.

DOBRMAN RADÍ

- Jak popisuje Jakub, podoba víkendu je odvislá od finančních a lidských možností. Nemáte-li lektory a finance, nezoufejte. Stejně tak se dá například udělat víkend „za hubičku“ na venkovské faře, spojený s opravou povodněmi poničené vesnice. Sobota večer táborák, neděle půldenní povídání o tom, co by kdo rád jako dobrovolník dělal a proč. Odpoledne ještě zbude čas na výlet. Nebude to sice výcvikový víkend, ale partu dobrovolníků stmelí a základní informace určitě zazní. Pokud nevěříte, tak přibližně takto proběhl „výcvik“ třetího ročníku dobrovolníků ROC v Praze.
- Pokud si nevíte rady s uspořádáním výcviku, obraťte se na nejbližšího realizátora projektu ROC nebo dobrovolnické centrum (kontakty viz obálka)

Po výcviku, zaškolení, víkendovém výjezdu nebo jak tomu budeme říkat a po nalezení si té své organizace nebo miniprojektu začíná nejzajímavější část projektu.

Pro studenty i jejich koordinátora.

Vydrží studenti ve vybrané organizaci?

Dodrží organizace, co jsme si domluvili?

Povede se miniprojekt dotáhnout do zdárného konce?

Vypuštěním dobrovolníků do organizací a zahájením miniprojektů nic nekončí, naopak o dobrovolníky je třeba pečovat průběžně.

Nutná podpora v začátku

I v průběhu dobrovolnické činnosti potřebují studenti oporu, někdy i radu. Krkolomný může být především začátek jejich individuálních aktivit („Jak to zvládnu?“).

Dobrovolnická činnost může být pro některé z nich někdy i velmi náročná (starat se o starou depresivní babičku nemusí být vždy zrovna moc zábava). Jindy se naopak velmi daří. V obou případech se často studenti chtějí o své zkušenosti podělit s ostatními.

Proto je dobré se se studenty scházet v intervalu 1x za 4–6 týdnů. Z počátku mohou být schůzky s vyšší frekvencí (doporučujeme první schůzku do 14 dnů od ostřejšího startu).

Miniprojekty a rozdílné přístupy pedagoga a externího koordinátora

Individuální podporu a častější schůzky zpravidla potřebují v začátku realizace miniprojektu jejich autoři. Středoškolák nemá ještě tolik životních zkušeností a někdy i banalita může ohrozit realizaci miniprojektu. V takové chvíli je výhodou, realizuje-li projekt sama škola, nebo je-li pedagog alespoň koordinátorem dobrovolníků. Má totiž možnost každodenního kontaktu se studenty, byť bude mít tento kontakt podobu jedné věty: „Sehnali jste mikrofón u pana Nováka?“

Je-li koordinátor externí, musí na toto pamatovat a v začátcích dobrovolnictví studentů nabídnout i možnost mimořádného setkání třeba v kanceláři NNO. Také jeho schůzky se studenty (především tvůrci miniprojektů) budou muset být propracovanější, právě z důvodu menší možnosti kontaktu.

Schůzky nebo supervize?

Samotné schůzky budou mít část, kterou nazveme supervizní. V té se studentů ptáme, co a jak se jim daří, kde naopak něco neklape a společně se zamýšlíme, co se s tím dá dělat.

Druhá část setkání může být upravena dle vašich podmínek a vkusu a nálady. Může jít o společné posezení v cukrárně, exkurzi do další neziskové organizace nebo o přednášku zajímavého dobrovolníka.

👉 DOBRMAN RADÍ:

Nedělejte si těžkou hlavu ze dvou věcí:

- ❑ Počet vašich dobrovolníků bude stále klesat, přihlásí-li se z 90 účastníků prezentace na výcvik 30 zájemců, tak jich tam zaručeně přijede jen 20 (pokud to nebude místo školy, to jich naopak přijede více), po výcviku jich v terénu napočítáte 14 a na konci školního roku jich nebudete mít více než 12. Je to normální. Dobrovolnictví je dobrovolné a středoškoláci jsou ve věku, kdy si potřebují věci vyzkoušet.
- ❑ Ne každý miniprojekt se povede! Platí totéž, co v předchozím případě. Může vám to být líto. Zvláště, pokud nápad studentů bude zajímavý a navíc i potřebný, ale dopředu varujeme, nesnažte se zachránit každý miniprojekt (mohl by se z něho totiž snadno stát projekt váš).

Na podzim roku 2000 jsem byla vyzvána ke spolupráci na projektu ROC. Měla jsme se pokusit, na základě úvodního vstupu a pomoci pracovníků Hestia, udržet, posilovat a formovat nadšení několika začínajících dobrovolníků.

Pracuji na soukromém gymnáziu a přiznávám, že jsem byla zaskočena zájmem studentů o tento způsob naplnění volného času. Samozřejmě, že sítím zkušenosti a vytrvalosti prošli jen někteří. Z těch se ale časem ustálila vynikající parta, schopná odolávat nepochopení a někdy i aroganci vrstevníků.

Následující rok nám všem ukázal, jaké štěstí nás v začátcích provázelo, protože z nového nastupujícího ročníku studentů se nám nepodařilo získat ani jednoho seriózního dobrovolníka.

O to víc si vážíme velké posily, která přišla s letošními prvními ročníky.

V současné době na našem gymnáziu aktivně působí 25 dobrovolníků.

Z rekapitulace (přiloženého stručného přehledu) akcí je zřejmé, že tato práce je zároveň i motivací. Různorodost činností, která je typická především pro miniprojekt Rychlá rota, zabráňuje pocitům stereotypu, ovšem neumožňuje trvalé vztahy s klienty. Myslím, že odměnou je hlavně pocit užitečnosti, poznávání sebe sama, vztahy uvnitř Rychlé roty a v neposlední řadě reakce okolí.

Domnívám se, že práce koordinátora na střední škole je poměrně velkou psychickou i časovou zátěží a nebyla v mém případě možná bez pomoci dobrovolnického centra a podpory vedení školy. Na druhou stranu je velmi přínosné, je-li koordinátor se studenty ve styku každý den.

Pro mne osobně práce s dobrovolníky znamená možnost lepší komunikace, troufám si tvrdit až přátelství s některými studenty, větší vzájemné porozumění i mimo dobrovolnické akce, usnadnění a snad i zlepšení mé pedagogické práce a radost z lidí v mé blízkosti.

DOBRMAN SE PTÁ:

Jaký má být učitel – koordinátor?

„Práce se studenty by ho měla bavit a mezi studenty by měl být oblíben.“	lveta
„Jako náš „Karel“ (přezdívala profesorky), zachovat vždy čistou hlavu, umět poradit, chovat se kamarádsky a umět chápat dobrovolníky.“	Honza
„Tak trochu jako my.“	Jakub
„Takový, který dokáže smazat rozdíly žák x učitel.“	Kateřina
„Hlavně to musí být člověk, který do toho chce jít.“	Irena
„...je dobrý, když nás někdy trochu směřuje...“	Student z Rychlé roty
„Nesmí to dělat jen proto, že ho do toho někdo nastrčil.“	Karina
„Liberálního myšlení.“	Vojtěch
„Měl by vždy dávat dobrou náladu a pochopení.“	Tereza
„Neměl by být nadřazený a měl by dokázat oddělit školu a dobrovolníky.“	Dita
„Měl by to brát vážně.“	Kathleen
„Férový.“	Hanka

Závěr

V tuto chvíli nezbývá, než si vyhrnout rukávy a pustit se do práce. Co je zapotřebí ještě dodat? Snad jen krátká rekapitulace o tom, co může dobrovolnictví přinést studentům (a nejen jim).

Dobry dobrovolnický program nabízí studentům tyto příležitosti:

- ❑ setkávat se pravidelně s vrstevníky, kteří chtějí přemýšlet a diskutovat o životě – o tom, jak nebýt jen „šroubkem v soukolí“ i o možnostech a souvislostech aktivního ovlivňování věcí kolem nás.
- ❑ poznávat různé sociální, ekologické, charitativní a jiné organizace, včetně zájima – vých lidí, kteří v nich působí (navštěvujeme je, dovídáme se, čím se zabývají a jaké kroky je třeba podniknout při řešení konkrétních problémů...).
- ❑ zkusit si na vlastní kůži, co znamená slovo pomoc v praxi – získat cenné zkušenosti (kdo má zájem, vyzkouší si jednorázovou či dlouhodobější spolupráci v aktivitách a projektech, které jej zaujmou).
- ❑ získat základní informace o tom, co je třeba podniknout pro úspěšné ovlivnění nějakého problému (např. jak si naplánovat jednotlivé kroky řešení, jak získávat finanční zdroje, napsat vlastní projekt, jak komunikovat s úřady, médii a lidmi vůbec...)
- ❑ využít pomoci organizace v případě chuti zrealizovat vlastní nápady a ideály formou miniprojektu, který může být podpořen i finančně.

👉 DOBRMAN RADÍ:

- ❑ V případě jakýchkoliv dotazů, žádostí a starostí s dobrovolníky i bez nich se bez obav obračete na své nejbližší dobrovolnické centrum.

Konec konců, jsou tam placeni za to, že ostatním pomáhají dělat zadarmo.

1. Kdo je to dobrovolník

Jiří Tošner

Každý z nás si pod slovy dobrovolník – dobrovolnictví představí něco jiného. Můžeme se shodnout na tom, že dobrovolnictví provází člověka od nepaměti. Každý z nás je v životě někdy dobrovolníkem. Těžko se hledá hranice mezi pomocí příbuzným, sousedům nebo cizím kolemjdoucím, kterým nabídneme pomoc, a dobrovolnou prací pro školu či sportovní klub. Tato forma dobrovolné pomoci se vyznačuje znaky jako samozřejmost, spontánnost a nečekání odměny ani vděku. Motivací k dobrovolné pomoci je předpoklad: „Dnes já tobě, zítra ty mně“. Řada lidí se v této situaci necítí jako dobrovolník a nechtěla by být tímto slovem označována.

Kdo je to tedy dobrovolník – je to člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti. V životě se můžete setkat s řadou různých druhů dobrovolnictví.

Pro dobrovolnou činnost zaměřenou převážně na rodinu, příbuzenstvo a sousedy můžeme použít termín občanská výpomoc, někdy můžeme slyšet o sousedské výpomoci. Pro dobrovolnou činnost probíhající obvykle v rámci komunity vytvořené v obci, okolo fary, sportovního klubu a podobně používáme termín dobrovolnictví vzájemně prospěšné. Hranice mezi sousedskou výpomocí a vzájemně prospěšným dobrovolnictvím jsou neostře. Oba typy dobrovolné pomoci se vyznačují spontánností a neočekáváním finanční odměny.

Dobrovolnictví sousedské či vzájemně prospěšné se spontánně, někdy i z nouze, rozvíjelo v uplynulém období totalitní společnosti, kdy v důsledku nefungujícího trhu zboží a služeb byla většina občanů odkázána na systém vzájemných protislužeb. Během posledních let se tyto formy dobrovolnictví postupně transformují v tržní vztahy, ale jsou dosud běžné v rámci rodiny, širšího příbuzenstva a sousedských vztahů.

Dobrovolnictví, na němž staví neziskové organizace a které organizují také dobrovolnická centra, označujeme jako veřejně prospěšné dobrovolnictví. Má řadu podobných rysů jako občanská výpomoc, ale zároveň se vyznačuje dalšími znaky. Role dobrovolníka je vymezena tak, aby se příjemce dobrovolné pomoci mohl na ni v dohodnutém rámci spolehnout. Proto partnerem dobrovolníka je obvykle organizace, která mu nabídne příležitost k dobrovolné činnosti. Místem uplatnění pro veřejně prospěšné dobrovolnictví jsou většinou nestátní neziskové organizace, jež se snaží získat dobrovolníky z řad veřejnosti, ať již se jedná o jednorázové akce nebo dlouhodobou dobrovolnou spolupráci.

Dobrovolnictví je často profesionálně organizováno, aniž by ztratilo svoji spontaneitu. Je pravidelným a spolehlivým zdrojem pomoci pro organizaci, která s dobrovolníky spolupracuje, a zároveň zdrojem nových zkušeností, zážitků i příležitostí pro osobní růst dobrovolníků.

2. Anotace tří miniprojektů

Název mini projektu:	Trojvíkend
Anotace:	Studenti Gymnázia v JatečnÍ v ÚstÍ nad Labem si v rámci projektu připravili víkendový program pro děti ve věku 10 – 15 let z malé Koštic nad OhřÍ, ÚstÍ nad Labem a Dětského domova v Tisé. Celkem 18 dětí mělo příležitost během jednoho březnového víkendu se něčemu novému přiučit, poznat město ÚstÍ nad Labem, navázat nové kamarádské vztahy a hlavně se pobavit.
Termín realizace:	21. – 23. března 2003
Počet zapojených studentů:	4
Doba trvání:	Příprava a realizace vlastního projektu – 2 měsíce.
Finanční náklady:	3500,- Kč (z toho 1000,- Kč sponzorský dar)

Mini – projekt „Trojvíkend“ si studenti připravili na víkendovém výcviku, kde si zároveň rozdělili úlohy spojené s přípravami a vlastní realizací projektu. Základní myšlenkou celého projektu bylo nenásilnou formou propojit tři skupiny dětí, které během tří víkendů společně poznají město Ústí nad Labem, venkovské prostředí v Košticích nad OhřÍ a Dětský domov v Tisé. První z řady víkendů se konal v Ústí nad Labem od pátku 21. do neděle 23. března 2003. Realizátoři strávili nad přípravou prvního víkendu dva měsíce. Hlavními úkoly pro realizátory bylo zajištění ubytování a stravování pro všechny účastníky akce, příprava kvalitního programu na celý víkend a zároveň zajištění doprovodu pro děti z dětského domova (zákonem upraveno!). Ubytování se realizátorům podařilo sjednat se školou, ve které studují – spaní ve spacáku v tělocvičně školy. Strava zajištěna z části svépomocí – „maminka upekla dvě bábovky...“ realizátorům se podařilo sehnat i sponzorský dar 1000,- Kč. Ostatní náklady byly hrazeny Dobrovolnickým centrem na základě vypracovaného mini projektu.

A jak vypadal celý víkend??? Pátek večer – příjezd účastníků, společné seznámení formou her, večere a večerní videoprojekce. V sobotu po snídani děti společně navštívily plaveckou halu. Po obědě se všichni pobavili nad pohádkou v malém kině a měli možnost se zdokonalit ve hře bowlingu. V šest hodin večer čekal účastníky malý sportovní turnaj v tělocvičně a po vydatné večeři volný program. V neděli dopoledne čekala na děti prohlídka ústecké zoologické zahrady. Oběd kolem dvanácté hodiny byl momentem pro hodnocení celého víkendu. Všichni byli nadšení a moc se jim domu nechtělo. Všichni společně se těší na další dva víkendy, které spolu stráví v dětském domově v Tisé a v Košticích nad OhřÍ.

„ Naše pocity: pohoda, pocit úspěchu, hrdost na to, že jsme to dokázali, už se těšíme na další akci. Nejoice nás potěšila reakce dětí z dětského domova (radost, očekávání dalšího víkendu). Před akcí jsme si neuvědomili, jak náročné je být po celé tři dny ve střežu.“ – Hodnocení víkendu – Václav Šutera, Monika Koubková, Eva Rebendová, Petra Bezděková, studenti Gymnázia JatečnÍ o ÚstÍ nad Labem.

Název mini projektu:	Klub literatury
Anotace:	Cílem mini projektu „Klub literatury“ bylo motivovat seniory v Domově důchodců v Krásném Březně k aktivní četbě literatury. Projekt probíhal formou několika setkání s obyvateli domova zaměřených na prezentaci života a díla českých i zahraničních autorů. Senioři měli možnost vyslechnout přečítané úryvky z děl jednotlivých autorů.
Termín realizace:	Jedno odpoledne v měsíci, po dobu dvou let květen 2001 – duben 2003
Počet zapojených studentů:	2
Doba trvání:	2 roky
Finanční náklady:	Celkem 1000,- Kč (drobné občerstvení pro seniory, káva a kopírování materiálů)

Během trvání tohoto projektu se Literární klub stal pro obyvatele Domova důchodců jednou z možností jak si zpestřit svůj volný čas. Kromě toho, že mají možnost vyslechnout si zajímavé povídky o českých a zahraničních literárních autorech zůstává, zde prostor pro společné zhodnocení uplynulého období u kávy a sušenek: „Jak jsme strávili Velikonoce? Jak se mají vnučata? ...“. Počet seniorů – posluchačů klubu se pohybuje v rozmezí od pěti do deseti. Nejdůležitější pro studenty bylo získat si důvěru vedení domova, které bylo ochotno poskytnout prostory přímo v domově. Velkým úkolem pro studenty bylo samostatné vyhledávání materiálů a příspěvků týkajících se jednotlivých autorů (K. Čapek, W. Shakespeare, Jack London...). Jednotlivé kluby probíhaly v prostorách klubovny domova a nesly se v duchu pohody a přátelského prostředí. Obyvatelé domova mají příležitost se jednou v měsíci sejit nad společným tématem a tím je literatura.

„Nikdy nezapomenu na pocit, který mám před každým klubem. Sama sebe se ptám: Přijde dneska někdo? Nebude to nuda? Kam se asi stočí dnešní povídky? Naštěstí mne oždy poozbudí má oěrná posluchačka, jejíž úsměv pokaždé vydrží až do konce.“ Martina Dvořáková.

Název mini projektu:	S čerty nejsou žerty
Anotace:	Cílem mini projektu S čerty nejsou žerty bylo nastudování, příprava a veřejné představení stejnojmenné pohádky dětí z Dětského domova Střekov a studentů gymnázia. Pohádka byla určena především pro širokou veřejnost a skupiny znevýhodněných dětí a seniorů. Uvedení pohádky proběhlo v sále Malého divadla v Ústí nad Labem.
Termín realizace:	26.3 2002, 24.4. 2002
Počet zapojených studentů:	20
Doba trvání:	říjen 2001 – květen 2002
Finanční náklady:	1500,- Kč (kulisy, pronájem sálu, propagace)

Premiéra pohádky S čerty nejsou žerty proběhla 26. března 2002 v odpoledních hodinách pro širokou veřejnost a 24. dubna pro žáky Zvláštní školy v Trmicích, děti z Ústavu sociální péče ve Všebořicích a Dětského domova na Severní Terasě v Ústí nad Labem. Za dobrovolné vstupné měli možnost představení shlédnout také členové

Klubu důchodců a Svazu tělesně postižených. Pohádku studenti nastudovali společně s dětmi z dětského domova na pravidelných zkouškách. Posláním skupiny byla také prezentace celého představení možným divákům, kromě osobního setkání se zástupci jednotlivých organizací bylo nutné informovat veřejnost. Studenti využili místních novin ke své propagaci. Formou novinového článku přilákali mnoho dalších malých i velkých diváků. Podobné mini projekty jsou náročné na soudržnost skupiny – Pravidelné zkoušky...

„Na pódiu jsme pozvali i dětičky z dětského domova na Střekově. Během realizace projektu tak dojde k setkání různých lidí, kteří se budou učit odbourávat strach z neznámého a odlišných skupin obyvatel.“ – úryvek ze zpracovaného mini projektu.

3. Struktura formuláře miniprojektů (Ústí nad Labem)

1. Název mini projektu:

(Stručný, vystihující obsah projektu.)

2. Představení organizace, skupiny:

3. Cíl mini projektu:

(Cíl krátkodobý a dlouhodobý, jaké konkrétní výsledky má projekt přinést.)

4. Cílová skupina:

(Komu konkrétně je projekt určen?)

5. Popis mini projektu:

(Časový harmonogram, co, kdy, kde, kdo zajistí, popis činností, období začátku a konce realizace mini projektu včetně přípravné fáze.)

6. Rozpočet:

(Kolik potřebujete peněz na realizaci a o jaké položky se jedná?)

POLOŽKA:

ČÁSTKA:

Celkem:

Podpis a datum:

7. Zápis z realizace mini projektu

fotodokumentace:

4. Slovníček pojmů a zkratk

DC – dobrovolnické centrum, viz níže.

Dobrovolnické centrum – nestátní nezisková organizace mající za cíl realizaci dobrovolnických programů, propagaci a podporu dobrovolnictví a pomoc dalším neziskovým organizacím ve spolupráci s dobrovolníky. DC vedou databáze zájemců o dobrovolnictví a organizací shánějících dobrovolníky. Mohou být regionální (například DC Ústí n. L.), specializovaná (DC KID působící při Fakultní nemocnici Motol) a celostátní (Hestia – Národní dobrovolnické centrum).

Dotace – viz grant.

Econnect – organizace, která pomáhá ostatním NNO v České republice využívat informační technologie. Shromažďuje a na stránkách www.ecn.cz poskytuje informace důležité pro neziskový sektor (například uzávěrky grantů atd.).

Fokus – občanské sdružení pomáhající občanům s psychiatrickým onemocněním.

Fundraising – činnost zaměřená na získávání, shánění nebo žádání finančních prostředků pro neziskové organizace a jejich projekty.

Grant – finanční prostředky poskytnuté nadací na realizaci projektu nebo jiný prospěšný účel neziskové organizaci, fyzické osobě nebo jinému subjektu. Je-li poskytnut z veřejných zdrojů (například zdroje ministerstev), nazývá se dotací.

ICN – Informační centrum neziskových organizací, viz níže.

Informační centrum neziskových organizací – Posláním Informačního centra neziskových organizací je trvalá podpora rozvoje neziskového sektoru prostřednictvím poskytování služeb neziskovým organizacím. Jednou ze služeb je i poskytování informací na stránkách www.neziskovky.cz.

NDC – Národní dobrovolnické centrum, viz dobrovolnická centra.

NNO – viz nevládní nezisková organizace.

Nevládní nezisková organizace (NNO) – právnické osoby založené k naplňování veřejně prospěšných cílů. Nevytváří zisk, případný kladný hospodářský výsledek používají k naplňování cílů ke kterým byla založena. NNO nemá žádnou přímou vazbu na stát. Mezi NNO patří občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, účelová zařízení církví, nadační fondy a nadace. Někdy se užívá zkratka NGO z anglického non-governmental organisation.

NROS – Nadace rozvoje občanské společnosti. NROS je jedna z největších nestátních nadací podporující neziskový sektor. Podrobnější informace na www.nros.cz.

Open Society Fund Praha – OSF je jedna z největších nestátních nadací podporujících neziskový sektor. Podrobnější informace na www.osf.cz.

OSF – Open Society Fund Praha, viz výše.

Pomáhající profese – souhrnně profese zabývající se člověkem, „pracující s člověkem.“
Například psychoterapie, sociální práce, pečovatelská služba atd.

Rytmus Písek (nyní Mesada Písek) – občanské sdružení poskytující služby podporovaného zaměstnávání (integrace osob s mentálním a kombinovaným postižením, kteří hledají práci) osobní asistence a pomoc žákům praktické školy při hledání praxí.

Supervize – systematická pomoc při řešení problémů profesionálních pracovníků nebo dobrovolníků, prováděná v nehodnotícím podpůrném prostředí. Rozšířena je především v tzv. pomáhajících profesích. Její součástí je podpora, učení, ale i kontrola. Možno překládat též jako nadhled.

ŠVAGR Písek – občanské sdružení ŠVAGR pořádá integrační víkendové a prázdninové akce pro děti a mládež se zdravotním, mentálním a sociálním znevýhodněním z rodinného i ústavního prostředí (www.svagr.net).

5. Literatura a prameny

- ❑ Blažeková, B.: Dobrovolnictví a organizace, které se na dobrovolné činnosti podílejí, závěrečná absolventská práce. CARITAS – Vyšší odborná škola sociální, Olomouc 2000.
- ❑ Frič, P. a kol.: Dárcovství a dobrovolnictví v České republice. NROS, AGNES, Praha 2001.
- ❑ Foffová, D., Helingerová, M., Koubková, M., Pešková, T., Říhová, O.: Jak upéct klub. Leonardo a NROS, Praha 2002.
- ❑ Hladišová, K.: Motivace středoškoláků pro dobrovolnictví (v projektu rozvoj občanských čtností, dobrovolnictví a dárcovství dětí a mládeže v Brně). absolventská práce, Vyšší odborná škola sociální, Brno 2003.
- ❑ Holubová, Š.: Dobrovolnická práce v České republice a její využití ve zdravotně sociální oblasti. ročníková práce, Zdravotně sociální fakulta JU, České Budějovice 2000.
- ❑ Jandáková, P.: Jak napsat projekt a žádost o dar. LOTOS, Praha 1997.
- ❑ Kopřiva, K.: Lidský vztah jako součást profese. Portál, Praha 1997.
- ❑ Niklová, D.: Bariéry rozvoje dobrovolnictví v pražských domovech důchodců zřizovaných Magistrátem, písemná práce k postupové zkoušce. Katedra sociální práce FFUK, Praha 2001.
- ❑ Novotný, M., Stará, I.: Dobrovolníci v nemocnicích. Hestia, Praha 2002.
- ❑ Ochman, M., Jordan, P.: Dobrovolníci: cenný zdroj pomoci. The Johns Hopkins University Institut for Policy Studies, Baltimore 1997.
- ❑ Sozanská, O., Tošner, J.: Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Portál, Praha 2002.
- ❑ Sozanská, O., Tošner, J.: Cíle a aktivity HESTIA – Národního dobrovolnického centra k roku dobrovolníků 2001, portfolio dokumentů. Hestia, Praha 2000.
- ❑ Stejskalová, J.: Dobrovolnický projekt LATA. Fakulta sociálně ekonomická UJEP, Ústí nad Labem 2001.
- ❑ Šálek, M., Feřtek, T.: Novináři nejsou zlí. Mediální rukověť pro neziskové organizace, Nadace VIA, Praha 2001.
- ❑ Švestková-Neubauerová, R., Mojžíšová, A.: Koncepce dobrovolnické práce na Zdravotně sociální fakultě JU. Ústav sociální práce ZSF JU, České Budějovice 2001.

► Dobrovolnictví středoškoláků

manuál pro učitele, zaměstnance neziskových organizací a volnočasových klubů a další zájemce o tom, jak udělat dobrovolnictví pro středoškoláky zajímavým.

Mgr. Michal Novotný
a kolektiv autorů

HESTIA
Praha 2003

ROBERT BOSCH STIFTUNG

Projekt Rozvoj občanských ctností, jehož součástí je
i vydání tohoto manuálu, byl v období 2000 - 2003
finančně podporován programem Gabriel NROS
z prostředků Robert Bosch Stiftung.

Generálním partnerem Hestia je

ISBN 80-239-0748-4

Adresář sítě dobrovolnických center v České republice

BRANDÝS NAD LABEM: DC Na Vyšším Hrádku, o.s., Vestecká 989, 250 01,
tel.: 326 911 264, 326 905 587, 602 616 013, e-mail: smdesign@volny.cz;

BRNO: DC RATOLEST BRNO, o.s., M. Horákové 19, 602 00, tel.: 545 243 839, 545 241 655,
fax: 545 241 828, e-mail: ratolest@ratolest.cz, www.ratolest.cz;

ČESKÉ BUDĚJOVICE: DC Ústav sociální práce, Zdravotně soc. fakulta JU, Česká 20, 370 01,
tel.: 387 315 472, 606 827 545, 737 764 184, e-mail: mojzis@zsf.jcu.cz, plodkova@zsf.jcu.cz,
www.petpcb.webz.cz;

ČESKÁ LÍPA: DC Ještěd, o.s., Panská 221, 470 01, tel.: 487 834 711, 605 177 816, 607 680 520,
e-mail: dccl@quick.cz;

ČESKÝ TĚŠÍN: DC Slezské diakonie, Na Nivách 7, 737 01, tel.: 558 731 812, fax: 558 713 124,
e-mail: eunika@slezskadiakonie.cz, ustredi@slezskadiakonie.cz;

HAVLÍČKŮV BROD: DC Fokus Vysočina, o.s., 5. května 356, PO Box 99, 580 01,
tel.: 569 426 657, 723 822 440, fax: 569 425 458, e-mail: soc.centrum@tiscali.cz, j.i.t.k@seznam.cz,
www.okhb.cz/neziskovsky/centrum.htm;

HRADEC KRÁLOVÉ: DC Občanské poradenské středisko, o.p.s., Veverkova 1343,500 02,
tel.: 498 500 346, e-mail: dik.ops@email.cz, www.nnohk.cz;

JESENÍK: Hnutí Brontosaurus Ještěd, o.s., Sokolská 533, Mikulovice, 790 84,
tel.: 584 401 722, 584 429 316, e-mail: jester@brontosarus.cz, http://jester.brontosaurus.cz,
http://akce.brontosaurus.cz;

KLADNO: DC Kladno, o.s., ul. 5. května 249, 272 01, tel.: 312 660 139,
e-mail: dckladno@tiscali.cz;

KROMĚŘÍŽ: DC SPEKTRUM, o.s., Husovo nám. 229/13, 767 01, tel.: 573 331 386,
fax: 573 331 374, e-mail: spektrum.km@volny.cz, www.spektrum-km.cz;

OLOMOUC: DC Evropské poradenské a informační centrum, o.s., Ostružnická 7,
772 00, tel.: 585 234 174, e-mail: dco@epico.cz;

OSTRAVA: DC Charita Ostrava, Kořenského 17, Ostrava-Vítkovice, 703 00, tel.: 596 787 690,
fax: 596 787 690, e-mail: reditel@charita.ostrava.cz, eva.teicherova@caritas.cz, www.charita.ostrava.cz;

PARDOBICE: Klub hurá kamarád, o.s., Jungmannova 2550, 530 02,
tel.: 466 510 161-3, e-mail: martina@khk.cz, www.khk.cz;

PELHŘÍMOV: DC Fokus Vysočina, o.s., Humpolecká 736, 393 01, tel.: 565 323 519, fax: 565 323 239,
e-mail: dobrpe@seznam.cz, jana.kropackova@quick.cz;

PÍSEK: DC INKANO Písek, o.s., Píseckého 131, 397 01, tel./fax: 382 210 319,
e-mail: info@inkano.cz, dobrovolnici@inkano.cz, www.inkano.cz;

PLZEŇ: DC TOTEM, o.s., Rokycanská 44, 312 00, tel./fax: 377 260 425, 737 315 350,
e-mail: totem.pm@volny.cz;

PRAHA: HESTIA – Národní dobrovolnické centrum, o.s., Na Poříčí 12, Praha 1, 115 30, tel.: 224 872 075-7,
tel./fax: 224 872 076, e-mail: hestia@hest.cz, www.hest.cz, www.dobrovolnik.cz,
www.volunteer.cz,

DC Máme otevřeno?, o.s., Ječná 28, Praha 2, 120 00, tel./fax: 224 914 440,
e-mail: centrum@mameotevreno.cz, http://www.mameotevreno.cz;

TÁBOR: DC Charita Tábor, Klokotská 114, 390 01, tel.: 381 255 998,
e-mail: dct@volny.cz, emanuel.michal@atlas.cz;

ÚSTÍ NAD LABEM: DC Ústí n/L, o.s., Prokopa Diviše 5, 400 01, tel./fax: 475 216 684,
e-mail: dcul@seznam.cz, http://dcul.cz;

© Dobrovolnictví středoškoláků

Manuál pro učitele, zaměstnance neziskových organizací a volnočasových klubů a další zájemce o tom, jak udělat dobrovolnictví pro středoškoláky zajímavým.

Publikace je vydána v rámci projektu Rozvoj občanských čtností

Mgr. Michal Novotný a kolektiv autorů

Fotografie: Mgr. Dita Henzlová a Mgr. Lenka Staňková,

Jazyková korektura: Mgr. Ilona Peňásová, PhDr. Jiří Tošner, Mgr. Irena Veselá.

Hestia 2003, vydání první, náklad 850 kusů,

NEPRODEJNÉ, distribuováno zdarma

Publikace „Dobrovolnictví středoškoláků“

je součástí projektu Rozvoj občanských čtností o. s. Hestia - Národní dobrovolnické centrum, v období 2000 - 2003 podporovaného programem Gabriel Nadace rozvoje občanské společnosti z prostředků Robert Bosch Stiftung.

Posláním **programu Gabriel** Nadace rozvoje občanské společnosti, zaměřeného na děti a mladé lidi od 6 do 20 let, je podporovat všestranný rozvoj osobnosti dítěte a mladého člověka a přispívat tak k formování generace zodpovědných a tvořivých mladých lidí.

Cíle programu:

- ❑ rozšíření nabídky zajímavých, moderních a tvůrčích projektů pro využití volného času dětí a mládeže
- ❑ podpora rozvoje dobrovolné činnosti mládeže
- ❑ pomoc mladým lidem realizovat vlastní aktivity a projekty
- ❑ podpora profesionalizace práce s dětmi a mladými lidmi a vzájemné spolupráce organizací a jednotlivců působících v této oblasti
- ❑ zvýšení kvality, stability a dlouhodobost projektů volného času pro děti a mladé lidi

V letech 2000 - 2003 bylo z programu Gabriel celkovou částkou téměř 13 milionů Kč podpořeno 109 projektů, které mají přínos pro 20 000 dětí a mladých lidí.

Kontakt: Nadace rozvoje občanské společnosti, Jelení 15/196, 118 00 Praha 1

Tel.: (+420) 233 350 021

e-mail: nros@nros.cz

<http://nros.cz>

Manuál můžete získat zdarma na níže uvedených adresách a v síti dobrovolnických center.

Na Poříčí 12, Praha 1

Tel. 224 872 075-7

Fax. 224 872 076

e-mail: hestia@hest.cz

<http://www.hest.cz>

Jelení 196/15

Tel. 233 356 173

Fax. 233 354 708

nros@nros.cz

<http://www.nros.cz>